

6. Савченко О. В. Компетентність особистості на когнітивному рівні / О. В. Савченко// Проблеми сучасної психології. – 2014. Випуск 25. – С.413-414.
7. Савченко О. Я. Ключові компетентності – інноваційний результативний шкільної освіти / О. Я. Савченко // Рідна школа. – 2011. – №8-9. – С. 4-8.
8. Савченко О. Я. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2017. – №8. – С. 6-12.
9. Хрестоматія сучасної дитячої літератури, 1–2 класи/ укладач Стус Т. В.; автори передмови Стус Т. В., Луцєвська О. В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 160 с.
10. Чепелева Н. В. Технології читання: посібник /Н. В. Чепелева. – К.: СПД ФО-О.П. Главник, 2004. – 95 с. (Психологічний інструментарій).

References

1. Busel V. T. red. (2001), Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language], VTF«Perun», Kiev, 1440 p.
2. Pedrada: Portal osvitan Ukrainy, 2018, Derzhavnyi standart pochatkovoї osvity [State standard of elementary education], Available at: <https://www.pedrada.com.ua/article/2107-priynyato-derjavnyi-standart-pochatkovo-osviti>. [Accessed 28 april 2018].
3. Verkhovna Rada Ukrainy, 2017, Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine "On Education"]. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. [Accessed 28 april 2018].
4. Rozvantazhennia ta onovlennia prohram pochatkovoї shkoly [Unloading and upgrading primary school programs], (2016), Pochatkova shkola, No9, pp. 1–9.
5. Naumenko V. (2014), Khudozhnii tvir yak mystetstvo slova [Artwork as the art of words], Uchytel pochatkovoї shkoly, No 4, pp. 8–12.
6. Savchenko O. V. (2014), Kompetentnist osobystosti na kohnityvnomu rivni [Competence of the person at the cognitive level], Problemy suchasnoi psykholohii, Vypusk No 25. – pp.413–414.
7. Savchenko O. Ya. (2017), Rozuminnia molodshymy shkoliaramy literaturnykh tvoriv: sutnist protsesu i zasoby formuvannia [Key competencies are innovative, effective school education], Pochatkova shkola, No8, pp. 6–12.
8. Savchenko O. Ya. (2011), Kliuchovi kompetentnosti – innovatsiyni rezultatyvnyi shkilnoi osvity [Understanding by younger students of literary works: the essence of the process and the means of formation], Ridna shkola, No8-9, pp. 4–8.
9. Stus T.V. ukl. (2016), Khrestomatiiia suchasnoi dytiachoi literatury, 1–2 klasy [The textbook of modern children's literature, 1-2 classes], Vydavnytstvo Staroho Leva, Lviv, 160 p.
10. Chepelieva N. V. (2004), Tekhnolohii chytannia: Posibnyk [Reading Technology: A Guide], SPD FO-O.P.Hlavnyk, Kiev, 95 p.

УДК 378.091:004:001.895

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВНЗ

Чекан О. І., Барна Х. В., Попович М. І.

USING COMPUTER TECHNOLOGY IN THE MODERNIZATION OF UNIVERSITIES EDUCATIONAL PROCESS

Chekan Oksana, Barna Kristina, Popovich Mariana

У статті обґрунтовано науково-методичні основи щодо використання інноваційних технологій майбутніми вихователями дітей дошкільного віку в умовах модернізації навчального процесу вищого навчального закладу. Вивчено види та способи використання інноваційних технологій в умовах модернізації навчального процесу вищого навчального закладу. Визначено теоретичні засади проблеми інформатизації освіти, основну мету та завдання засобів і методів використання інноваційних технологій майбутніми вихователями дітей дошкільного віку в умовах модернізації навчального процесу вищого навчального закладу. Виділено типи навчальних занять з використанням інноваційних технологій. Продемонстровано методику застосування технології мультимедіа під час занять у ВНЗ.

Ключові слова: *інноваційні технології, інформаційна культура, інформаційна компетентність, модернізації навчального процесу.*

In the article the scientific and methodological foundations for the use of computer technology by future teachers of preschool children in the modernization of the educational process of higher education. Analyzes the experience of schools, indicating the possibility of using computer technology at all levels of the educational process. Study of the theoretical foundations of information education problems. Identifies the key goals and objectives of means and methods of using computer -based technologies of the future teachers of preschool children in the modernization of the university educational process. Brought by new requirements for future professionals in the field of early childhood education capacity building. Nominated didactic possibilities of the computer as a multifunctional training machine. Highlight the types of classes that use computer technologies. We demonstrate a method of multimedia technology in the classroom. The method of design lectures using computer -based technology in the modernization of the educational process in higher education. Reasonable conclusion from the study is described and recommendations for further research in this direction.

Keywords: *computer literacy, media culture, information competency, computer-oriented technologies, modernization of the educational process.*

Перед вищою освітою в епоху інформатизації суспільства стоїть завдання підготовки фахівців, які володіють сучасними інноваційними технологіями на рівні світових вимог. У законі України «Про освіту», відзначається, що метою освіти є всебічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Останнім часом багато педагогів пов'язують питання оптимізації процесу навчання з використанням інноваційних технологій (К. Бойкачев, В. Венда, Р. Гергей, Б. Гершунський, Б. Лом, В. Ляудіс, Е. Маліночка, Е. Машбіц, А. Савельєв, Г. Сельовко та інші).

Інноваційні технології ґрунтуються на використанні деякої формальної моделі змісту, що представлена програмними засобами як педагогічними, так і телекомунікаційними. Обґрунтування концепцій різних педагогічних технологій представлено у роботах Н. Тализіної, М. Кларіна, Ф. Янушкевіча та інших.

Вітчизняний досвід застосування інноваційних технологій в сфері утворення знайшов віддзеркалення в роботах А. Барабанщикова, В. Беспалько, Я. Ваграменко, Т. Вороніна Ю. Деміна, В. Дика, В. Іванова, М. Карпенко, Д. Колосова, С. Крамарова, А. Кривошеєва С. Лобачева, Н. Макарової, В. Матюхіна, О. Молчанової, В. Овсянникова, А. Полякова, Ю. Попова, А. Савельєва, В. Самойлова, В. Солдаткіна, А. Тіхонова, С. Щенникова, А. Федосєєва, А. Хорошилова та інших.

Досягнення цієї мети можливе лише за умов правильного вибору викладачами оптимальних методів навчання. Оскільки основною діяльністю студента є навчання, то лише

за допомогою застосування раціональних методів навчання відбувається реалізація навчальної, виховної та розвиваючої функції.

Метою статті є аналіз засобів та методів використання інноваційних технологій майбутніми вихователями дітей дошкільного віку в умовах модернізації навчального процесу ВНЗ.

Проте далеко не всі викладачі бачать необхідність та доцільність в застосуванні, для прикладу, комп'ютерно-орієнтованих комплексів, і дуже часто навіть не знайомі з ними.

Однією з перспективних освітніх областей, в яких застосування інноваційних технологій є підготовка майбутнього фахівця дошкільної освіти (тут ми розуміємо весь комплекс дисциплін, включених в стандарти вищої професійної освіти).

Під впливом упровадження інноваційних технологій в навчальний процес вищої школи знаходяться всі наочні сфери діяльності, оскільки широке упровадження і звичне використання технологій стає методологічною основою домінування прикладного компонента загально наочної педагогічної освіти. У зв'язку з цим розробка методичної системи формування сучасної інноваційної компетентності стає однією з найактуальніших задач модернізації і інформатизації освіти. Проте повного розуміння місця і ролі даних інноваційних технологій у навчальному процесі вищої школи поки не досягнуто.

На сьогоднішній день в нашій державі існує безліч ВНЗ де готуються майбутні вихователі дітей дошкільного віку. Підготовка фахівців даного напрямку неоднакова оскільки є певна відмінність в годинах дисциплін, що стосуються інформатики. Комп'ютерні технології і є одним із видів сучасних інноваційних технологій. Та комп'ютерні технології, для прикладу, мають величезне значення, як для студентів (майбутніх вихователів дітей дошкільного віку), так і для вихованців ДНЗ. Для повноцінного розвитку дитини-дошкільника у сьогоднішньому суспільстві держава та вищі навчальні заклади повинні в першу чергу забезпечити дошкільні установи інформаційно компетентними педагогами саме в сфері комп'ютерної техніки. Що являє собою інформаційно компетентний педагог в сфері комп'ютерної техніки? Зауважимо, що більшість словників обмежуються дефініцією слова «компетентність» і «компетентний», а саме: який має достатні знання в якій-небудь галузі, з чимось добре знайомий, кваліфікований; той, що володіє компетенцією. Компетентність — слово іншомовного походження, яке походить від латинського «competentio», що, у свою чергу, бере початок від слова «competo» (дослівно: досягаю, відповідаю, підходжу). Словник іншомовних слів визначав це поняття як поінформованість, обізнаність, авторитетність [3, с.568-570]. Це є особистість, котра має професійні навички не просто в роботі з комп'ютером, а вміє застосовувати та використовувати його під час роботи з дітьми дошкільного віку.

Комп'ютер є багатофункціональною навчальною машиною. Його дидактичні можливості дозволяють майбутнім фахівцям дошкільної освіти під час роботи з вихованцями: завдяки новизні і нетрадиційності залучити вихованців до активної навчально-пізнавальної діяльності; активізувати навчання шляхом використання привабливих і швидкозмінних форм подачі інформації (мультиплікація, колір, музика), стимуляції пошуку відповідей (наприклад, маленький ведмедик радісно плеще в долоні за правильною відповіді і лле рясні сльози за помилковою), духу змагання (вихованець змагається з машиною і з самим собою); поліпшити сприймання матеріалу за рахунок наочності, підкреслювання, обертання, кольорового зображення, графіки, мультиплікації, музики, відео; розвивати творче мислення шляхом експериментування, пошуку зв'язків між новою і старою інформацією, встановлення зв'язків і закономірностей в межах набору завчених фактів; розвивати абстрактне мислення за допомогою заміни, демонстрації конкретних предметів схематичними чи символічними зображеннями (кресленнями, графіками, діаграмами, формулами), наочною; формувати вміння раціонально будувати розумові операції (точно визначати ціль діяльності, завдання, засоби досягнення завдань, цілі); стимулювати рефлексію, аналіз учнями своєї діяльності шляхом отримання наочного зображення наслідків власних дій; реалізувати індивідуалізацію навчання за послідовністю понять, що вивчаються; за методом подачі навчального матеріалу;

рівнем складності і кількості пред'явлених задач, часу навчання тощо; керувати навчанням: комп'ютер визначає, які навчальні завдання (питання, задачі, вправи) будуть запропоновані вихованцям, які пізнавальні дії (порівняння, зіставлення, абстрагування та ін.) вони мають виконати, до яких результатів і висновків дійти; здійснити доступ до "банків інформації" - практично безмежного обсягу інформації і її аналітичного опрацювання, що призводить до безпосереднього залучення підростаючого покоління до інформаційної культури суспільства; доступ до мережі Інтернет дозволяє взяти участь у міжнародних освітніх проектах (спільній навчально-пізнавальній творчій або ігровій діяльності вихованців-партнерів, організованих на основі комп'ютерних телекомунікацій), які мають спільну мету - дослідження певної проблеми (дослідницької, літературно-творчої, прикладної, інформаційної та інших); організувати дистанційне навчання з використанням персональних комп'ютерів і мережі Інтернет; забезпечити об'єктивність контролю, можливість реалізації суб'єктивного стилю спілкування, що особливо важливо для дітей із сповільненим темпом сприймання і засвоєння навчального матеріалу.

Аналіз досвіду навчальних закладів свідчить про можливості використання комп'ютерної техніки у всіх ланках навчально-виховного процесу. Комп'ютер ефективно використовується на заняттях з різних напрямів. Використання комп'ютерних технологій можливе на різних етапах заняття. За рівнем (повнотою) комп'ютеризації виділяють два типи навчальних занять: з елементами комп'ютеризації; цілковито комп'ютеризовані. Дія першого, як свідчать наведені вище приклади, характерне епізодичне застосування комп'ютерних технологій для розв'язання окремих завдань заняття: набуття нових знань, формування нових умінь, закріплення вивченого, виконання тренувальних вправ, контролю. Для другого типу навчальних занять - тривала робота з комп'ютерами для вирішення усього комплексу завдань.

Для введення комп'ютера у навчання створюються навчальні комп'ютерні програми (НКП), які керують пізнавальною діяльністю вихованця. Програма - це система команд для машини, за якими остання виконує запроєктовані дії [2, с.256-258]. Створення навчальних програм є складною, але перспективною справою для спеціалістів з інформатики, педагогів, психологів, галузевих учених.

Сьогодні нагромаджено значний фонд програмних засобів навчання, що базуються на застосуванні технології мультимедіа. Мультимедіа є новою інформаційною технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, способів продукування, обробки, зберігання, передавання аудіовізуальної інформації, заснованої на використанні компакт-дисків. Це дає змогу поєднати в одному програмному продукті текст, графіку, аудіо - та відеоінформацію, анімацію. Важливою властивістю мультимедіа є інтерактивність, що дає змогу користувачеві отримати зворотний зв'язок. Крім цього, в мультимедіа реалізується цифрове кодування інформації, завдяки чому велика кількість даних зберігається на компакт-дисках (СД) [1, с.145-150].

Зміст і характер матеріалу, що викладається протягом лекційного курсу, передбачає достатній арсенал прийомів для створення проблемних ситуацій [4, с.189-200]. Готуючи питання проблемного характеру, необхідно, на наш погляд, дотримуватися наступних вимог: орієнтувати студентів на висловлення власної думки, міркувань, припущень; домагатися самостійних відповідей, використовуючи вивчений матеріал або спираючись на знайомий матеріал; схилити студентів до аналізу дослідів, порівнянь, зіставлень, розкриття зв'язків, висновків і узагальнень. У якості дидактичних фільмів можна також використовувати педагогічні програмні засоби для створення прикладів віртуальних діафільмів [5, с. 69-72].

Аналітико-синтетична діяльність студентів на лекційних заняттях з використанням інноваційних технологій є набагато продуктивнішою. Використання інноваційних (комп'ютерних та інформаційних) технологій дозволяє урізноманітнити теоретичний матеріал, що сприяє підвищенню інтересу до навчання у студентів, допомагає викладачу правильно формувати професійну компетенцію майбутніх фахівців дошкільної освіти та

орієнтує студентів на подальшу самостійну роботу для глибшого вивчення матеріалу лекційного курсу. Величезний дидактичний потенціал використання інноваційних технологій навчання може бути розкритим лише за умов, якщо провідна роль у навчально-виховному процесі належатиме педагогу. Саме він визначає і забезпечує ті умови, за яких цей потенціал дійсно реалізується. Тому вища освіта повинна готувати педагогів (майбутніх вихователів дітей дошкільного віку) не просто з використанням інноваційних технологій, а й готувати їх самих до використання даних технологій.

Отже, як бачимо множина професійно орієнтованих інформатичних асоціативних зв'язків студентів (майбутніх вихователів дітей дошкільного віку) при використанні інноваційних технологій у навчальному процесі ВНЗ є можливою. Якщо майбутній вихователь дітей дошкільного віку вже з першого курсу буде користуватися інноваційними технологіями, то в майбутньому, під час роботи з дошкільниками його діяльність не зміниться, а лише вдосконалюватиметься.

Перспективу подальших наукових розробок убачаємо в теоретичному обґрунтуванні методики підготовки вихователів до використання комп'ютерних технологій у різних видах діяльності дошкільників в умовах дистанційної освіти.

Список використаних джерел

1. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: підр. для студентів вищих навчальних закладів/ за ред. О. І. Пушкаря. – К.: «Академія», 2002. – 425 с.
2. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник; 5-е вид. доп. і перероб. / Н.Є. Мойсеюк. – К., 2007. – 656 с.
3. Ожегов С.И. Словарь русского языка / С.И. Ожегов. – М.: Оникс, 2006. – 944 с.
4. Сметанський М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Сметанський, В. М. Галузяк, В. І. Шахов. – Вінниця: РВВВАТ «Віноблдрукарня», 2001. – 200 с.
5. Соловйова О.Ю. Використання комп'ютерних технологій у курсі фізики / О. Ю. Соловйова // Фізика в школах України. – 2009. – № 3 (127). – С. 69 – 72.

References

1. Pyshkaryia O. I. red. (2002), Informatyka. Komhjuterna tehnika. Komhjuterni tehnologii [Computer Engineering. Computer Technology], Akademiya, Kiev, 425 p.
2. Moyiseyiuk N.Ie. (2007), Pedahohika: navchalnyyi posibnyk [Pedagogics: Tutorial], Kiev, 656 p.
3. Odzehov S.I. (2006), Slovar russkoho yazyka [Dictionary of Russian], Oniks, Moscow, 944 p.
4. Smetanskyi M. I., Haluziyak V. M., Shaxov V. I. (2001), Pedahohika: navchalnyyi posibnyk [Pedagogics: Tutorial], RVVVAT «Vinobl drukarnya», Vinnytsya, 200 p.
5. Solovyiova O. Yiu. (2009), Vykorystannyia komp'yuternyx texnolohiyi u kursi fizyky [Use of computer technologies in physics course], Fyzyka v shkolax Ukrayiny, No3 (127), pp. 69-72.